

UZUPEŁNIAZESPÓŁNADZORUJĄCY

KODUCZNA

--	--	--

DATAURODZENIAUCZNI

--	--	--	--	--	--	--

dzień miesiąc rok

miejsce
nanaklejkę
zkodem

**EGZAMINGIMNAZJALNY
ZZAKRESUPRZEDMIOTÓW
HUMANISTYCZNYCH**

Wteatrze świata

Informacja dla ucznia

1. Rozwiązania wszystkich zadań zapisuj na kartach odpowiedzi, pamiętając o podaniu numeru zadania.
2. Zadania od 1. do 20. rozwiążesz, wybierając jedną z czterech odpowiedzi oznaczonych literami A, B, C, D. Tylko jedna odpowiedź jest poprawna.
3. Rozwiązania zadań od 21. do 31. formułujesz samodzielnie.
4. Jeśli się pomylisz, przekreśl odpowiedź i zapisz inną.
5. Jedną z trzymanyh kart możesz przeznaczyć na brudnopis. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

Powodzenia!

MAJ2003

Czas pracy:
do 180 minut

Liczba punktów
do uzyskania: 50

O teatrze greckim

A.

Teatr grecki w swoich początkach był silnie związany z obrzędami religijnymi. Stopniowo jednak stawał się on dziedziną niezależną od religii. Tematem dramatów były epizody utworów Homera, dające sposobność do podejmowania aktualnych problemów politycznych i społecznych. Istniały dwa główne typy dramatu: tragedia i komedia. Tragedia opowiadała o ważnych postaciach i wydarzeniach, a także o postaciach z legendy lub historii zawierających moralne, religijne lub społeczne przesłanie skierowane do widzów. Los bohatera tragedii antycznej był z góry przesądzony i jakiegokolwiek działania, które podejmował, prowadziły go do nieuchronnej klęski. Akcja tragedii obejmowała jeden wieczór i rozgrywała się cały czas w tym samym miejscu przez 24 godziny. Komedia natomiast była widowiskami dowcipnymi, groteskowymi, a w późniejszym okresie – satyrami na życie w miastach.

B.

Starożytni Grecy stworzyli teatr znakomity, jedyny w swoim rodzaju i niepowtarzalny. Scena prawie pusta, bez dekoracji, oświetlona słonecznym światłem. Aktor w koturnach, z maską na twarzy. Uniemożliwiał to realistyczny ruch i gest, a muszała odrytmizacja niemiękkiej sceny.

Zadania od 1 do 6 odnoszą się do tekstu o teatrze greckim.

Zadanie 1. (0-1)

Początek teatru greckiego związany był z

- A. polityką.
- B. kultem religijnym.
- C. filozofią.
- D. ceremoniałem olimpijskim.

Zadanie 2. (0-1)

Fragmety utworów Homera były pretekstem do przedstawienia w dramatach

- A. tragedii miłosnych.
- B. zmagania z siłami natury.
- C. obrzędów religijnych.
- D. problemów współczesności.

Zadanie 3. (0-1)

Według tekstu o teatrze greckim tragedia antyczna charakteryzuje

- A. obecność scen zbiorowych.
- B. kompozycję otwartą.
- C. jednościeniejsca, czas i akcji.
- D. podział na akty i sceny.

Zadanie 4.(0-1)

Które z wypowiedzi jest stopinią?

- A. Tematem dramatów były epizody utworów Homera.
- B. Starożytni Grecy stworzyli teatr znakomity.
- C. Istniały dwa główne typy dramatu: tragedia i komedia.
- D. Akcja tragedii obejmowała jeden witek.

Zadanie 5.(0-1)

Dzięki różniom znikom zdań fragment tekstu o teatrze greckim stał się

- A. unaukowany.
- B. ironiczny.
- C. krótszy.
- D. zabawny.

Zadanie 6.(0-1)

O losach bohater tragedii antycznej decyduje

- A. przeznaczenie.
- B. rodzina.
- C. pochodzenie.
- D. władca.

Opis teatralnych masek

Narysunkopredstawionodwimaski, w których występują aktorzy w teatrze antycznym. Z lewej strony rysunku znajduje się maska tragiczna, z prawej – maska komiczna. Obydwie maski mają czubek górny szerszy od dolnej. Czubki górne przypominają kształtem kapelusze grzyba. Czubki dolne są podobne do prostokątnego jerozłazystego kielicha. Każda z masek zachowuje takie same proporcje między czubkiem górnym a dolnym. Maskatragicznamawygłębione dółki przy ustach, wydatny i rozdarty nos, zmarszczki na czole i brwi nisko umiejscowione nad oczami. Maskakomiczna ma uniesione w górę kielichy przy ustach, zadarty nos, wysoko uniesione brwi.

Zadania 7 i 8 odnoszą się do opisu teatralnych masek.

Zadanie 7.(0-1)

Pokazany narysunkumaskatragicznej różni się od komicznej

- A. wielkością.
- B. miną.
- C. kształtem.
- D. zdobieniami.

Zadanie 8.(0-1)

Aktor w teatrze antycznym grał rolę Antygony w tragedii, aby

- A. zaskoczy widza.
- B. uwatyni dramaturgi.
- C. wyrazi swoje emocje.
- D. ukrywa emocje.

Opis plakatu przedstawienia „Antygona”

W górnej części plakatu znajduje się duży napis: Antygona. Pod tytułem sztuki, zapisane mniejszymi literami, widnieją napisy: Teatr Stary, Premiera 17 marca 2003 – pierwszy z lewej strony, a drugi pośrodku afisza. Plakat przedstawia młodą dziewczynę otoczoną z czterech stron murem z dużymi kamieniami. Napierwszym planie widnieją przednia ściana muru i stojąca za nim dziewczyna. Widoczna jest jej pochylona lekko głowa i ramiona, na które spadają rozpuszczone włosy. Za nią rozpostiera się pusty, jakby widziany z góry, prostokątny plac zamknięty trzema ścianami muru.

Zadanie 9 odnosi się do opisu plakatu.

Zadanie 9.(0-1)

Plakat do spektaklu „Antygona” Sofoklesa przedstawia

- A. sytuację bez wyjścia.
- B. ucieczkę przed karą.
- C. walkę z przeznaczeniem.
- D. ukrywanie śladów.

Relacja Fryderyka Schlegla z podróży do Warszawy w latach 1791-1793

Bogusławski¹ był pierwszym dyrektorem stowarzyszenia aktorów, a zarazem najlepszym artystą. [...] Sztuki, które to towarzystwo grywało, były po części oryginalne polskie lub z francuskiego, włoskiego i niemieckiego tłumaczone. Pierwszych było stosunkowo mało. Te, które grywano w czasie sejmiku konstytucyjnego, miały głównie cel polityczny. Do sztuk tego rodzaju należały „Powrót poślą” i „Kazimierz Wielki”. Miały one wyśmiać stare polskie przesady: przywiązanie do wolnej elekcji, do panowania szlachty, do poniżania średniego stanu, do ograniczania władzy królewskiej, i wszystko już zezastarzałe, co nowa konstytucja obalić miała. Król i główni partyzanci nowego systemu prawie zawsze bywali obecnymi. Miejsca, które się dowzmiarkowanych przedmiotów krytyki odnosiły, gorąco były przez nich przyjmowane. W czasie przedstawienia „Kazimierza Wielkiego”, gdy w sztuce charakter panującego ukazywany był coraz dobitniej ze wszystkimi jego wzniosłymi przymiotami – pierwszy zawsze król ze swej roli wychylał się i przyklaskał, a za nim parter, wszale i upojeni klaskając i krzyjąc, domagał się powtórzenia i dwaj trzeci tego ustępu, coraz hałaśliwymi przyjmując go oznakami. [...] Naczelnicy znowu stronnictwa, wodzowie rewolucji i ich przyjaciele oklaskami nagradzali postępowanie ogółu, które się z ich projektami zgadzało.

¹ Bogusławski Wojciech, 1757–1829, aktor, dramatopisarz i pedagog, dyrektor Teatru Narodowego, autor opery „Cudmniemany, czyli Krakowiacy i Górale”.

Zadania od 10 do 14 odnoszą się do relacji Fryderyka Schulza.

Zadanie 10. (0-1)

Głównym celem sztuk wystawianych przez Teatr Narodowy w okresie sejmiku konstytucyjnego było

- A. utrzymanie wolnej elekcji.
- B. podważenie autorytetu króla.
- C. zachowanie liberum veto.
- D. propagowanie hasła o reformach.

Zadanie 11. (0-1)

Jak reagowali widzowie na oglądanie sztuki?

- A. Płakali.
- B. Domagali się rebisów.
- C. Milczeli.
- D. Wywoływali autora.

Zadanie 12. (0-1)

Wybierz najtrafniejszy tytuł dla relacji Schulza.

- A. „Zakulisamiteatru”.
- B. „Aktorzy Bogusławskiego”.
- C. „Mecenate królewski”.
- D. „Teatropolityka”.

Zadanie 13. (0-1)

Zanalizuj relację Schulza wyznika, że od XVIII w. najbardziej zmieniło swoje znaczenie słowo

- A. wódz.
- B. partyzant.
- C. artysta.
- D. król.

Zadanie 14. (0-1)

Przykładem wpływu oświeceniowych idei występujących we Francji i USA na wydarzenia polityczne w Polsce było

- A. wzniesienie pałacu teatru w Łazienkach.
- B. uchwalenie Konstytucji 3 maja.
- C. zawiązanie konfederacji targowickiej.
- D. zrzeczenie się tronu przez Stanisława Augusta.

Rozmowy z aktorami

A. Wywiad z Anną Dymną

Nie jest łatwo być zwykłą kobietą i aktorką – uchwycić równowagę między tymi dwoma światami. [...] Jednak jestem aktorką i wiem, że to moje miejsce, bo aktorstwo naszczytacie nie polega tylko na pokazywaniu siebie, popisaniu. Czasem odmawiałam przyjeżdżać, bo godziła w moje przekonania albo wtedy, gdy czułam, że nie potrafię wydobyć z siebie tego, co trzeba, bo pokniem serce. W końcu jestem zwykłym człowiekiem, a nie automatem do produkcji emocji i uczuć. [...] Zawód ten jest okrutny i trudny – oczywiście. Ale równocześnie piękny, gdy da ci możliwość głębszego rozwoju, poszerzenia horyzontów, pogłębiania wiedzy o sobie i o człowieku. Daje też możliwość ucieczki od rzeczywistości. [...] Stres jest kałużą porażką, kałużą sukcesu, popularności i jej brak, nieregulowany, zwariowany tryb życia, trema itd. Do tego dochodzą przyziemne, normalne problemy, które wprawdzie dotyczą każdego, lecz nas szczególnie boleśnie, a na dodatek publicznie. Na przykład przemijanie!

B. Wywiad z Jadwigą Jankowską-Cieślak

Pewien paradoksem dla mnie jest to, że zostałam aktorką... z powodu nieśmiałości. [...] Aktorstwo dla osób takich jak ja było azylem, pozwalaniem na bezpieczne uwalnianie się od kompleksów, za maskami postaci. [...] Dowiedziałam się, że w teatrze najważniejsza jest publiczność, a nie aktor. Zatrzymany w sobie czeka na ciekawą niespodziankę, i że chodząc o to, by widza wzruszyć choć trochę lub zamęślić. [...] Na scenie czuję, że samoistnie dzieje się ze mną coś, czego nie potrafię powstrzymać.

C. Wywiad z Johnnym Deppem

Wydaje mi się, że współczesne kino amerykańskie jest przegadane. Aktorzy zamiast grać, wszystkie emocje wyrażają słowami. [...] Współczesne kino amerykańskie niedocenia widza, uważa go chyba za głupca, któremu wszystko trzeba dopowiedzieć. Aktorstwo jest dla mnie reagowaniem, odczuwaniem, a nie techniką. Nie uznaję jednak szarżowania, szafowania swoim czysto prywatnymi emocjami.

Zadania od 15 do 20 odnoszą się do rozmów z aktorami.

Zadanie 15. (0-1)

Zdaniem Anny Dymnej aktorstwo jest zawodem, który wymaga

- A. tylko popisywania siebie.
- B. rezygnacji z przyjemności.
- C. wewnętrznej odporności.
- D. przyjmowania kałżej roli.

Zadanie 16. (0-1)

Anna Dymna uważa, że aktorstwo jest pięknym, ponieważ

- A. rozwija wewnętrznie.
- B. zabezpiecza finansowo.
- C. zapewnia popularność.
- D. chroni przed porażkami.

Zadanie 17.(0-1)

Według Jadwigi Jankowskiej-Cieślak głównym zadaniem aktora jest

- A. zdobywanie nagród.
- B. poruszenie widza.
- C. zadowolenie krytyków.
- D. pokonanie tremy.

Zadanie 18.(0-1)

Johnny Depp sędzi, że wadą współczesnego kina amerykańskiego jest

- A. lekceważenie inteligencji widza.
- B. nadmiar efektów specjalnych.
- C. brak wybitnych indywidualności.
- D. dominacja akcji nad słowem.

Zadanie 19.(0-1)

W wywiadach Bieńczyk został połączony z doświadczeniem aktora, które jest

- A. doskonała technika.
- B. uroda.
- C. szacunek dla widza.
- D. nieśmiałość.

Zadanie 20.(0-1)

Które zdanie zawiera treść wspólną dla wywiadów A, B, C?

- A. Aktorstwo w latach jakby ważyłem.
- B. Aktorzy zamiast grać, wszystkie emocje wyrażają słowami.
- C. Aktorstwo pozwala na bezpieczne uwalnianie się od kompleksów.
- D. Aktorstwo nie polega tylko na pokazaniu siebie, ale na pisaniu.

Opis fotografii aktora Fritza Kortnera

Fotografia przedstawia aktora Fritza Kortnera grającego Ryszarda III w przedstawieniu wystawionym w 1920 r. Aktor jest okryty płaszczem, dochodzi do niego pod samą brodę. Głowa, nakryta wysokim beretem, ma lekko zwrócić się w prawo. Prawa strona twarzy tonie w półcieniu, natomiast lewa jest oświetlona. Aktor ma opuszczoną dółkę, a usta wysunięte lekko wargę. Jego oczy są szeroko rozwarzone, wpatrzone w nieznane przedmioty. Prawa ręka znajduje się na piersi. Wygląda tak, jakby była mocno napięta. Palce są rozstawione. Mocno zgięty kciuk w czepionym jest ubraniu. Lekko zgięte cztery palce oparte są o płaszcz. Mały palec został wyprostowany i odgięty do tyłu.

Zadanie 21 odnosi się do opisu fotografii.

Zadanie 21.(0-1)

W jaki sposób aktor z fotografii wyraża emocje? Podaj dwa przykłady.

Bogusławski

[I] Przykryłem rdzawą szablę spłowiałym kontuszem –
krewnaklindze jak Polśkanamapachsię zatrze.
Zmieniam twarz, zmieniam ubiór, żeby zmienił duszę
i Ojczyznę jak płótno rozpiąć na teatrze. [...]

[II] Sroga Muzana rodu z obcej zerkamaski,
z krotochwili Moliera, z szekspirowskiej dramy;
krok historii w rzęśnistę wplatasię oklaski,
gdzie wastu żyjemy, zawaśmieramy. [...]

[III] Straszna cihość, noc długa – noc jak pokolenie!
Łzami z woskum żą świece... Nagle w mrok złowrogi
wchodzi aktor nieznany, by przeżyć naskienie
trzy godziny: miłość, rozpacz, przestrogi. [...]

[IV] Dumny, wstrząśnięty wyciśnięte w teatrum wkroczy
i dawne widowisko zaciśnięte w odnowa.
W ten czas... je żelczyje szęroni i oczy –
będzie to żaprawdziwa, zserca, niewoskowa.

Roman Kołoniecki

Zadania od 22 do 27 odnoszą się do wiersza Romana Kołonieckiego „Bogusławski”.

Zadanie 22.(0-1)

Które wydarzenie historyczne zostało przywołane w fragmencie wiersza: „Polśkanamapach się zatrze”?

Zadanie 23.(0-1)

Napodstaw wiersza napisz, jak jest cel gry aktora naskienie.

Zadanie 24.(0-1)

Jak jest nastrój trzeciej zwrotki?

Zadanie 25.(0-1)

Wypisz i nazwij jedno ze środków poetyckich utworzących nastrój w trzeciej zwrotce.

Zadanie 26.(0-1)

Przekształć cytat z wiersza: „na teatrum wkroczy”, zastępując słowa podniesłe wyrazami potocznymi.

Zadanie 27.(0-1)

Na podstawie wiersza wyjaśnij, jaką funkcję pełnił teatr Bogusławskiego w czasach niewoli narodowej.

Opis obrazu Jana Matejki „Stańczyk”

Stańczyk siedzi na wysokim krześle przypominającym tron. Ubrany jest w strój błazna: rajtuzy, kubrak szeroki, wykładany kołnierzem spiczastą czapką, która ma dwa rogi zakończone kuleczkami. Na jego twarzy znajdują się wąsy i krótka bródka. Błazen królewski pochylił nisko głowę i spuścił oczy. Strapiony, łokcie oparł na poręczach fotela i mocno splótł palce dłoni. Dość szeroko rozstawioną nogę wysunął do przodu. Prawa noga jest bardziej wysunięta i wychylona w prawo. Po lewej stronie obrazu znajduje się stół przykryty obrusem, na którym leży list z informacją o utracie Smoleńska, polskiej twierdzy granicznej. Ścianę za Stańczykiem ozdobia okno zakryte mocnym drapowaniem zasłona.

Zadanie 28.(0-1)

Jakie uczucia wyraża postać Stańczyka ukazana na obrazie Matejki? Odpowiedz, wykorzystując opis obrazu.

Opis fotografii aktora Kazimierza Kamińskiego

Fotografia przedstawia aktora Kazimierza Kamińskiego w roli Stańczyka w „Weselu”. Na jego twarzy widnieją wąsy i dość długa bródka. Jest on ubrany w rajtuzy, kubrak z wykładanym kołnierzem i spiczastą czapką, która po bokach ma dwa rogi zakończone kuleczkami. Siedzi na wysokim, bogato zdobionym krześle. Pochylił głowę i patrzy w dół. Łokcie oparł na poręczach krzesła i splótł dłonie. Wysunął nogę do przodu, przy czym prawa noga jest bardziej wysunięta i odchylona w prawo. Z lewej strony fotografii widoczny jest niewielki kawałek kotary. Krzesło stoibliżko pustej ściany.

Zadanie 29.(0-1)

Co z postaci królewskiego błazna z obrazu Matejki przejął Kazimierz Kamiński do roli Stańczyka w „Weselu”? Podaj dwa przykłady podobieństw.

Zadanie 30.(0-5)

Napisz podanie do dyrektora teatru zawierające prośbę o wyrażenie życzenia kostiumów dla aktorów grających w szkolnym przedstawieniu „Antygony”. Wymień trzy postacie z tragedii Sofoklesa, dla których będą one potrzebne. Nie wprowadzaj do podania swego nazwiska i nazw miejscowości, w której mieszkasz.

Zadanie 31.(0-16)

Napisz charakterystykę wybranej postaci literackiej, dowodząc, że warto ją ukazać w teatrze lub w filmie.

Na napisanie charakterystyki przeznaczono dwie strony. Pamiętaj, że Twoja praca nie powinna być skrószana i połowę wyznaczonego miejsca.

Koniec